

הלכות פורים

הלכות פורים - מבוסס על קצוש"ע סימן קמ - קמב

1. שבת שלפני ראש-חֲדָשׁ אֶדְר הַסָּמוּךְ לְנִסּוֹן, היא שבת פְּרִשַׁת שְׁקָלִים. ואם חל ראש-חֲדָשׁ בַּשַּׁבָּת, אָזי היא שבת שְׁקָלִים. ומוציאים שלשה סְפָרֵי תוֹרָה, בְּרֵאשׁוֹן קוֹרְאִים בְּפִרְשַׁת הַשְּׁבוּעַ. בַּשְּׁנִי, קוֹרְאִים בְּשֵׁל ראש-חֲדָשׁ, וּבַשְּׁלִישִׁי, קוֹרְאִים מִפְּטִיר בְּפִרְשַׁת שְׁקָלִים, וּמִפְּטִירֵי הַפְּטִירָה שְׁקָלִים.

2. שבת שלפני פורים הוא שבת פְּרִשַׁת זְכוֹר. וְהַשַּׁבָּת שְׁלִפְנֵי ראש-חֲדָשׁ נִסּוֹן, היא שבת פְּרִשַׁת הַחֲדָשׁ. ואם חל ראש-חֲדָשׁ בַּשַּׁבָּת, אָז היא פְּרִשַׁת הַחֲדָשׁ, וְדִינָה כְּמוֹ ראש-חֲדָשׁ אֶדְר שְׁחַל בַּשַּׁבָּת. וְהַשַּׁבָּת שְׁלִפְנֵי פְּרִשַׁת הַחֲדָשׁ, היא שבת פְּרִשַׁת פְּרָה.

3. יש אומרים, כי פְּרִשַׁת זְכוֹר וּפְּרִשַׁת פְּרָה, חֲנִבִּים לְקוֹרְאֵי אוֹתָן מִדְּאוֹרֵיחָא. וּבְנֵי הַיְשׁוּבִים שָׂאִין לָהֶם מְנִיָּן, צְרִיכִים שְׂיָבֹאוּ לְמִקּוֹם שֵׁישׁ בּוֹ מְנִיָּן. ואם אי אֶפְשָׁר לָהֶם, לְכָל-הַפְּחוֹת יִקְרְאוּ אוֹתָן בְּנִינּוֹת כְּרֵאוֹי.

4. מִשְׁנַכְנֵס אֶדְר, מְרַבִּים בְּשִׂמְחָה. וְיִשְׂרָאֵל שֵׁישׁ לוֹ דִּין וּדְבָרִים עִם גּוֹי, יִשְׁפֹּט עִמּוֹ בְּאֶדְר.

5. בִּימֵי מְרַדְכֵי וְאַסְתֵּר, נִקְהָלוּ הַיְהוּדִים בְּשִׁלְשָׁה עֶשֶׂר לְחֲדָשׁ אֶדְר לְעַמֵּד עַל נַפְשָׁם וּלְהַנָּקֵם מֵאוֹיְבֵיהֶם, וְהָיוּ צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים מֵאֵת ה' יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, שְׂיַעֲזָרֵם. וּמִצִּינּוֹ שְׂכַפְּשָׁר הָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִלְחָמָה, הִתְעַנּוּ שְׂיַעֲזָרֵם ה'. וְגַם מִשָּׁה רַבְּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, בְּיוֹם שְׁנִלְחָם עִם עַמְלָק, הִתְעַנָּה. ואם כֵּן, יֵשׁ לְהַנִּיחַ גַּם אָז בִּימֵי מְרַדְכֵי וְאַסְתֵּר, הִתְעַנּוּ בְּיוֹם שִׁלְשָׁה עֶשֶׂר בְּאֶדְר. וְלָכֵן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם כָּל יִשְׂרָאֵל יוֹם זֶה לְתַעֲנִית צְבוֹר. וְנִקְרָא תַעֲנִית אֶסְתֵּר, כְּדִי לְזַכֵּר שֶׁהַצְּבוֹרָה יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, רוֹאֶה וְשׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל אִישׁ בְּעַת צָרָתוֹ, כְּאֶשֶׁר יִתְעַנֶּה וְיָשׁוּב אֶל ה' בְּכָל לְבָבוֹ, כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה לְאַבוֹתֵינוּ בִּימֵים הָהֵם.

הלכות פורים

ומכל מקום אין תענית זו חובה כל כך כמו ארבע התעניות שכתובות במקרא, ולכן יש להקל בה בעת הצורך, כגון מעברות ומיניקות או אפלו חולה קצת בכאב עינים, שאם מצטערים הרבה, לא יתענו. וכן יולדת כל שלשים יום, וכן חתן בתוך שבעת ימי המשטה שלו, אינן צריכין להתענות, ויפרעו את התענית אחר כך. אבל שאר הבריאים, לא יפרשו מן הצבור. ואפלו מי שהולך בדרך וקשה עליו התענית, מכל מקום צריך להתענות.

6. ביום ארבעה עשר לחדש אדר, הוא פורים. ואם חל פורים ביום ראשון, מקדימים להתענות ביום החמישי.

7. לכבוד המגילה, יש ללבוש בגדי שבת מבערב. וקוראים את המגילה. אחר כך אומרים ואתה קדוש וגו', (שהוא במזמור למנצח על אילת השחר, שנאמר על אסתר).

8. נוהגים לתן קדם פורים מחצית מן המטבע הקבוע באותו מקום ובאותו זמן, זכר למחצית השקל שהיו נותנים באדר לצורך קרבנות הצבור. ומנהג לתן שלש מחציות, משום שבפרשת כי תשא כתיב שלש פעמים תרומה. ונותנין בערב לפני קריאת המגילה, ומחלקין אותם לעניים. קטן, פטור. ואם אביו נתן בשבילו פעם אחת, חייב לעולם. בן שלש-עשרה שנה, יש אומרים שחייב, ויש אומרים שפטור, עד שיהיה בן עשרים.

9. בפורים, ערבית שחרית ומנחה, אומרים על הנסים, ואם שכח: אם נזכר קדם שאמר את השם מן ברכת הטוב שמך, חוזר ומתחיל על הניסים. אבל אם לא נזכר עד לאחר שאמר את השם, גומר את הברכה ואינו חוזר. ואם שכח בברכת המזון ולא נזכר עד לאחר שאמר את השם מחתימת הברכה, שאמר, ברוך אתה ה', אינו חוזר. אך בתוך הרחמן יאמר, הרחמן הוא יעשה לנו נסים ונפלאות, כמו שעשה לאבותינו בימים ההם

הלכות פורים

בזמן הזה בימי מרדכי וכו'.

10. חיב כל אדם, בין איש בין אשה, לשמע קריאת המגילה בלילה וביום. וגם את הקטנים חיבים לחנך אותם שישמעו קריאת המגילה. ומכל מקום לא יביאו לבית-הכנסת קטנים ביותר, שמבלבלים דעת השומעים.

11. מצוה מן המבחר לשמוע את המגילה בבית-הכנסת במקום שיש רב אנשים, משום שברב עם הדרת מלך. ולכל הפחות ישתדל לשמע אותה במנוח עשרה. ואם אי אפשר לקרותה במנוח, יקרא אותה כל יחיד מתוך מגילה כשרה עם הברכות שלפניה.

12. מנהג בכל ישראל, שהקורא אינו קורא מתוך מגילה כרוכה, אלא פושט אותה וכופלה דף על דף כמו אגרת, מפני שנקראת אגרת הפורים, אבל השומעים, אינם צריכים לפשטה.

13. הקורא את המגילה, בין ביום בין בלילה, מברך לפניה שלש ברכות, על מקרא מגילה, שעשה נסים, ושהחנינו. ולאחר קריאתה, כורכה בלה ומניחה לפניו, ומברכים ברכת הרב את רבנו וכו'.

14. בברכת שהחנינו של יום, יכינו גם על מצות משלוח מנות ומתנות לאביונים וסעודת פורים. וכן שליח-הצבור, צריך שיכון להוציא את הצבור על מצות אלו.

15. הקורא את המגילה, צריך לכוון להוציא את כל השומעים. וגם השומע צריך לכוון לצאת ולשמע כל תבה ותבה, שאפילו אם רק תבה אחת לא שמע, אינו יוצא. ולכן צריך הקורא להשגיח מאד, שבשעה שמרעישים ומבלבלים בהפאת המון, ישתק עד יעבר הרעש לגמרי. ומכל מקום ראוי ונכון שיהיה לכל אחד מגילה כשרה, כדי שיאמר בעצמו

הלכות פורים

מלך במלכה בלחש, פן לא ישמע תבה אחת מן הקורא. וכן כל אשה חכמת לב שעומדת בעזרת נשים, אם אפשר, מה טוב להיות לה מגילה כשרה לקרות מתוכה, כי שם קשה לשמע, והנשים חיבות כמו האנשים.

16. הקורא צריך שיאמר את עשרת בני המן וגם תבת עשרת, הכל בנשמה אחת, להודיע שכלם נהרגו ונתלו כאחד. ונוהגין לכתחלה לומר מן חמש מאות איש, הכל בנשמה אחת. ובדיעבד, אפלו הפסיק בין עשרת בני המן, יצא.

17. עיר שהיא מקפת חומה מימות יהושע בן-נון, קוראים בה בחמשה עשר.

18. חיב כל אדם לשלוח לכל הפחות לאדם אחד שתי מנות, שכתוב ומשלוח מנות איש לרעהו, שזה שתי מתנות לאחד. וכך המרבה לשלוח מנות לרעים, הרי זה משבח. ומכל מקום מוטב להרבות במתנות לאביונים מלהרבות בסעודתו ובמשלוח מנות לרעים, כי אין שמחה גדולה ומפארת לפני הקדוש ברוך-הוא אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות. והמשמח לב האמללים האלו, דומה לשכינה, שנאמר, להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים.

19. לא נקרא מנות אלא דבר שראוי לאכול כמות שהוא בלי תקון, כגון בשר ודגים מבשלים ולא חיים, או מיני מתיקה או פרות, או כוס יין וכיוצא בהם.

20. כל אדם, אפלו עני שבישראל המקבל צדקה, חיב לתן לכל הפחות שתי מתנות לשני עניים, מתנה אחת לכל אחד, שכתוב, ומתנות לאביונים, שזה שתי מתנות לשני עניים. ואין מדקדקים במעות פורים, אלא כל הפושט יד ליטול, נותנים לו.

21. נשים חיבות במשלוח מנות ומתנות לאביונים. משלוח מנות, תשלח אשה לאשה

הלכות פורים

וְאִישׁ לְאִישׁ. אָבֵל מִתְּנֹנֹת לְאֲבִיוֹנִים, יְכוּלָה גַם אִשָּׁה לְשַׁלּוּחַ לְאִישׁ, וְכֵן בַּהֲפָדָה.

22. חייבים לאכול ולשתות ולשמוח בפורים. גם בליל ארבעה עשר ישמח וירצה קצת בסעודה. וכשחל במוצאי שבת, אף שצריך לעשות בשבת סעודה שלישית, ימעט קצת באכילתו ביום, לתנו מקום לסעודת ליל פורים. ומכל מקום בסעודה שעושים בלילה, אין יוצאים ידי חובתן, שעקר הסעודה מצותה שתהא ביום, שכתוב ימי משתה. ויש להדליק גרות דרך שמחה ויום-טוב גם כשעושים הסעודה ביום. וגם בליל חמשה עשר, צריך לשמוח קצת. גם מתננות לאביונים ומנות לרעהו, צריך להיות ביום.